

Davanın
Çetin
TaraflarıBalkan blokunun bir
an önce teşkilinde niçin
istical ediyoruz?

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Bitaraf bir Balkan bloku teşkil için henüz filili bir anlaşma vukua gelmiş değildir. Yalnız bu fikir, ve bu fikir etrafında toplanmak isteyenler var. Menfaat tezahürleri, bizzat ve binnefs Balkan devletleri arasında ihtilafı görülen mevzular birliğin teşkilini tehir ediyorlar. Bu ihtilafın başında Bulgaristanın arazi talepleri geldiği gibi Romanya ile Macaristan arasındaki ekalliyet ve Transilvanya meseleleri de amlı olmaktadır.

Ayrıca Balkanların bu ihtilafı dışında büyük devletlerin rekabet ve noktalı nazarıları arasındaki tesadüm-ler de birliğin teşkilini geriletken en büyük amlı olmaktadır. Bu devletler arasında Almanya, Sovyetler, İtalya vardır. Almanya bitaraf bir Balkan blokunun teşkilini iktisadi, siyasi ve coğrafi menfaatlerine uygun bulmuyor ve bunu muhtelif vasıtalarla ve bilhassa Bükreş kaynakları ile gözününe koymuş bulunmaktadır.

Sovyet Rusya da bilhassa Almanyanın Balkanlarda kendisi için tesbit ettiği menfaat hedeflerini kendi noktalı nazara uygun bulmuyor. Sovyet Rusya için bilhassa Almanyanın Romanya yolu ile Karadenize inmesi ve Tuna ağzında hakim olması gayrikabili tahammül ve hazzıdır. İtalya da kendi payına Balkanlarda hesapladığı menfaatleri ilgisizliğinin aleyhinde olduğu için bilhassa Balkanlardan cenebi nüfuzlarını uzaklaştırmak ve kendi nüfuzunu tesis etmek için bütün Balkanları kendi etrafında toplayabilmek imkânının tahsil peşindedir.

Cumhuriyet Türkiyesinin Balkanlardaki vaziyeti ise yıllardanberi aşkardır. Türkiye dün olduğu gibi bugün de Balkanlarda bütün Balkanların anlaşılmaması, bir gaye üzerinde toplanması, niza'sız ve ihtilafsız, sulha sadık ve beşki, müstakar bir Balkan varlığı tahtıdır. İngiltere ve Fransa ile akteylemiş olduğu karşılıklı yardım pak-tının Balkanlar için istibdat ettiği hizmet kayışı de budur.

Şimdi, bu tahliiden anlaşılıyor ki, Balkanlarda iki vaziyet vardır. Birinci vaziyet Balkanların kendi aralarında tamamen anlaşmaları ve her türlü cenebi nüfuzundan masun kalmaları vaziyeti, ikincisi de cenebilerin Balkanlardaki rekabetten ve ihtiras hedeflerinden elçektir. Bu iki vaziyeti de telif edecek ve başarılacak bir eser halinde ortaya çıkaracak olan tek eser ise bitaraf Balkan blokudur. İşte, bunun içindir ki, bitaraf blokun bir an önce teşkiline kat'î ihtiyac vardır. Bu temin edilecek içinse herşeyin başında Balkan devletlerinin aralarındaki küçük hesapları büyük menfaat mülâhasası karşısında tasfiye etmeyi terah cümleleri gerekir.

Açık konuşmak istiyorsa, bir noktadan endişe ediyoruz. Belki, bugün için büyük devletler arasındaki menfaat tezahürleri Balkanlarda bir indifa vukubulmasını önleyebilir. Fakat, bunun hep böyle gideceği temin olunamaz. Hâdiseler ve menfaatler bir gün bu ihtirasların tesadüm ve zarureti içinde Balkanları da ateşe verebilir. Bu ateş içinde ifrıda düşmüş Balkan devletlerinin derhal bir araya gelebilmeleri ve menfaatlerini tevhit edebilmeleri güçtür. Mümkün ve kolay olsa da hi ateşi söndürmeye veya bastırma kat'i değildir. Ateş sonuna kadar sürer ve Balkanlar bu ateşle boğuşmak mecburiyetinde kalırlar. Halbuki, şimdiden teşkil edilecek bitaraf blok Balkanların aralarında her türlü niza ve ihtilafı tasfiye edip bütün Balkanları sulh, istiklâl, emniyet ve refah vehşesini müdafaa üzerinde toplayacağı gibi cenebi müdahalelerin, ihtirasların hepsini de kengilliginden Balkanlar üzerinden sıyrıp atmaya saik ve amlı olacaktır.

Bunun içindir ki, Balkan blokunun bir an önce teşkilinde istical gösteriyoruz.

Arnavutluk istiklâlinin
yıldönümü

Bugün Arnavutluk istiklâlinin 27 inci yıldönümüne müsadiftir. Şehrimizdeki Arnavut tebaası ve müteccileri bu münasebete Ayaspaşadaki elçilik binasında ve Taksimdeki konsoloslukta toplanmışlar ve aralarında kutlama me-rasımı yapmışlardır.

SOVYETLER'İN FINLANDİYA'YA KARŞI
HAREKETE GEÇMESİ BEKLENİYORAlman mallarının müsaderesi
Kararnamesi busabah neşredildi

Bazı hükûmetlerle temas devam ettiği için karar-namenin tatbikatına birkaç gün sonra geçilecek

Bir İngiliz tahtelbahiri faaliyeti esnasında

Çemberlayn Perşembe günü İngilterenin harp
gayelerini bir kere daha anlatacak

Londra 28 (Hususî)— Kralın, dün sabah Lord Hallfaks ve Çorçil hazır olduğu halde, Alman mallarının müsaderesine dair olarak imza ettiği kararname, bu sabah London Gazet'e neşredilmiştir. Kararnameye ayrıca bir izahname leffolunmuştur.

Bitaraf devletlerin menfaatlerini en geniş miyasta korumak maksadile, kararnamenin ne şekilde tatbik edileceği kendilerine bildirilecektir.

Kararname hakkında gerek Avrupa-da, gerek Avrupa haricindeki muhtelif devletlerle temaslar yapılmakta ol-

duğundan, tatbikatı birkaç gün gecikecektir. İngiltere, bitarafların ticaretine mümkün olduğu kadar engel olmak istememektedir. Kararnamenin hükümleri ile mucib sebepleri bütün bitaraflara bildirilecektir.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Ziraat bankasının bir
senelik kazancı

Hey'eti umumiye için hazırlanan rapora göre, 1,820,700 liradır

Ankara 28 (Telefonla)— Sermayesinin yarısından fazlası devlete ait bankalar heyeti umumiye içtimaları için hazırlanan raporlardan Sümerbanka ait rapor buluşunu bildirmiştir. Ziraat Bankasının bilançosunu da bildiriyorum.

Bankanın 1938 bilançosu aktif yekünü 142,297,820 liradır. Bunun 72 milyon 162 bin 558 lirası zirai plâsmanlara ayrılmıştır.

Bir yıl evvelkine nazaran zirai plâsmanlar ilk nazarda 3 milyon liraya ya-

(Devamı 3 üncü sahifede)

Abidin Daver
İkdam
Başmuharriri

İkdam Başmuharriri Abidin Daver

Öğrendiğimize göre, değerli muharrir arkadaşımız Abidin Daver 'İkdam' refikimiz başmuharrirliğini deruhte eylemiştir.

Türk matbuatındaki yüksek hizmetleri ve bilhassa 'Cumhuriyet' gazetesindeki yazıları ile kendisini Türk efkârı umumiyesine sevdiren ve geniş miyasta bir okuyucu kütlesine sahip bulunan Abidin Daver arkadaşımızın 'İkdam' gibi eski ve kıymetli bir gazetenin başına geçmesi hiç şüphesiz sevindirici bir matbuat hâdisesidir.

Abidin Daver, 'İkdam' da salâhiyetle yazacağı başmakaleleri ile birlikte daima yüksek bir değer ifade eden deniz ve kara askerliğine ait makale-

(Devamı 3 üncü sahifede)

Tahtakale
Yangını

Yaralanan sekiz kişiden birinin yarası ağır

Dün akşam saat 18 raddelerinde Tahtakalede Ahmet Hulûsi ve Olofa ait Balta hanın üst katında 29 numaralı Aron Adato adında biri tarafından yağlı boyahane olarak kulanılan odadan yangın çıkmıştır. Üst kat tamamen yanmış ve ikinci kat tavani da çöktükten sonra yangın söndürülmüştür. Biri ağır olmak üzere 8 kişi yaralanmıştır. Yangının Boyahane çalışan kızlardan Dova ile hamal Reşit tarafından reçine yağı kaynatılarak yağların parlaması yüzünden çıktığı anlaşılmıştır.

İtfaiye yangını söndürmek için uğraşırken üst kat tavani çökmüş, İstanbul itfaiye müdür muavini Hamdi, birinci grup amiri İsmail, itfaiye neferlerinden Yusuf Mehmet ve diğer Mehmet, Mustafa, handa çalışanlardan İsmail ve Mordahay muhtelif yerlerinden yaralanmışlardır. Yaralılardan Yusufun yaraları ağır ve tehlikelidir. Han 14.000 liraya, yangın çıkan boyahane de 1.500 liraya sigortadır. Zabta ve adliye ehemmiyetle tahkikata devam etmektedir.

Metaksas bir
nutuk söyledi

Bugünkü harp uzun sürecek

Athina 28 (A.A.)— Sfani ajansından: Elen tacirleri tarafından verilen ziyafette bir nutuk söyleyen Başvekil Metaksas, sözü halihazırdaki vaziyete naklederek, harbin uzun müddet süreceği mütealeusunda bulunduğunu beyan etmiştir. Metaksas, bundan sonra siyasi ve askeri bakımdan bitaraf olan devletlerin iktisadi bakımdan bitaraf hıklarını muhafaza edemeyeceklerini ve bunun da sebebi, şimdiki harbin tamamen iktisadi mahiyetli hâiz olması olduğunu ilâve etmiştir.

Enebi memleketlerle olan münasebetlerden bahsederek, Yunanistanın bütün komşuları ile ve bilhassa komşusu olan İtalya ile çok iyi münasebetler muhafaza ve idame etmekte olduğunu söylemiştir.

Esnaf çocukları
için kamp

Cemiyetler reisleri dün bir toplantı yaptılar

Esnaf cemiyetleri reisleri, umumî kâtipleri ve muhasipleri dün öğleden sonra cemiyetler birliğinde bir toplantı yapmışlardır.

Dünkü içtimada yeni bütçelerdeki muhtaç azalara yardım fashının bir miktar artırılması kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan, esnaf çocuklarına mahsus bir kamp açılması hususunda maarif müdürlüğü ile temas olunduğu ve yaklaşık 100 esnaf çocuğunun önümüzdeki sene İstanbul güzel bir yerinde kamp çıkılmalarının takarrür ettiği haber bulunanlara bildirilmiştir.

Ayrıca, hastahâge müsait 50 esnaf çocuğu için de bir «sıhhat kampı» kurulacaktır.

(Devamı 3 üncü sahifede)

Mütekait, Eytam, ve
Eramil maaşları

Şehrimizdeki mütekait, eytam ve eramil maaşlarının ödenmesine kânunuevvelin 4 üncü pazartesi günü başlanacaktır. Tedyat 9 kânunuevvel kadar devam edecektir.

Emlak Bankasından maaş alanların malmüdürlüklerine müracaat ederek vize almalarına lüzum yoktur. Bunlar doğrudan doğruya Bankaya müracaat ederek paralarını alabileceklerdir.

Finlândiyanın cevabı
kabu edilecek mi?

Sovyetlerin iddia ettiği gibi bir hudut hâdisesi olmamış

Vaziyet vahim görölüyor

Hudutla emir bekleyen Finlandiya hücum arabaları kıtası

Nevyork 28 (A.A.)— Sovyetlerin Finlandiya'ya vermiş oldukları nota, derin endişeler uyandırıyor. (Devamı 3 üncü sahifede)

Son Telgraflar

Altmış kişi soğuktan öldü

Şanghai 28 (A.A.)— Şiddetli soğukların ilk günü binlerce müteci ile şehrin dilencileri arasında yüzlerce telefata sebebiyet vermiştir. Geceleyin ve bu sabah beynelmîl imtiyazlı mntaka ile

Fransız imtiyazlı mntakasinda soğukların 60 tan fazla insan toplanmıştır. Ölmüş olan dilencilerin elbiseleri diğer dilenciler tarafından soyulmuştur.

(Diğer Telgraflar 3 üncü Sayfamızdadır)

ÇERÇEVE

Aksiyon Serisinden:

Maarif meselemiz

— 13 —

SAN'AT VE İLİM HAREKETLERİNİ DOĞURMA VE KORUMA

Maarif cihazı iş küleşsin en cevherli kısmını teşkil eden bu cephe, bizde oldum olası, hususiyet doğmuş çocukları gibi namevcuttur.

Evvelâ mevcut uzuvların fena işleyişini görmek ve göstermek var; sonra bu fena işleyiş en gizli saiklerine kadar cereveylemek ve şifaya kavuşturucu tedbirleri sıralamak var; daha sonra büsbütün namevcut uzuvlara ait eksikliği kaydetmek ve giderilmesi çarelerini bildirmek var. Mükemmil vücut hakkında peşin fikir sahibi olmadan bu vazife yerine getirilemez.

Kişileşmiş basit hakikatlerin basit öğreticisi seviyesinden üstün, memleket çapında ruh ve kafa mîmarı bir inkişaf maarif cihazı, ancak san'at ve ilim hareketlerini doğurmak ve korumaktaki farikası belli olur. Tanzimattanberi maarif cihazımız, bu teccils borcu üstüne bile almadı; sadece kişileşmiş basit hakikatlerin basit öğreticisi makamına hasret çekti; o makama bile uzun müddetli lıyakat ifade edemediğini, eski bir vezir ağzından şüursuz bir itiraf halinde belli ediverdi:

— Su mektepler olmasaydı maarifi ne güzel idare ederdim!

Bana sorarsanız san'at ve ilim adamını, kendi öz tekevvünleri içinde serbest bırakmak ve ruhuna müdahale etmemek suretile, iktisadi faktör ve içtimai rol bakımından devletleşirmek lâzım. Bu suretle san'at ve ilim adamı, kendisinden resmen eser ve faaliyet istiyen, kendisini bunun için koruyan cemiyet ve devlete karşı, verimini keyfiyet ve kemaliyet bakımından yükseltmeğe mecbur kalacaktır.

Memleketin en leri san'at ve ilim hareketlerini, içinde mayalaştırılacak büyük bir mecmua farz! Maarif cihazının resmî ve büyük organı! Merkezi mahiyetli bir organ etrafında öbür güzel san'atlar, pratik hayat bilgilere mahsus birkaç mecmua dahıl!

Resmî bir devlet tiyatrosu, devlet operası, büyük devlet sinema teşekkülü, birkaç büyük devlet orkestrası, devamlı surette uzuvlaştırılmış plâstik san'atlar sergileri, san'at klüpleri, ve bütün bu faaliyetlerin merkezi mekân hükümünü temsil etmek üzere Ankara ve İstanbulda birer azamîlî san'at sarayı! Saray, şimdiki şahsiyetiz ve maskara kübik inşaatlara karşı, yeni Türk üslûbunun örneği olacaktır.

Doğrudan doğruya millî şark san'atlarının himayesi ve genişletilmesi üzerinde derin bir şuur!

Edebiyat ve ilminden başlayarak her san'at şubesini kucaklamak suretile senenin en büyük verimlerine ait birer mükâfat!

Tedyat bir tekevvüne Türk akademiyası hazır! İ!

Türk san'at ve ilim verimlerine milletlerarası bir saha hazırlıyacak, hassas ve akıllı bir propaganda bünyesi!

Radyonun ruh ve kafa cephesinde maarif idaresi!

Bana paradan bahsetmeyin! Bütçe zarureti! en evvel ve en başa alan ben-denizim. Fikri bulalım, ihtiyacı ifade edelim, parayı veriler.

Öğü: San'at ve ilim plânı ki, millî şahsiyet kumaşının dokunduğu tezgâh, una

hâkim olan herşeye hâkim! NECİB FAZIL KISAKÜREK

